

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна теорія»

циклу загальної (обов'язкової) підготовки

за освітньою (освітньо-професійною, освітньо-науковою) програмою
«Туризм»

підготовки за першим (бакалаврським) освітнім ступенем

у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою УОДСЦЗ

на 2022 – 2023 навчальний рік.

Протокол від «22» серпня 2022 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Економічна теорія»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» » спрямовані на формування системи знань про економічний вибір суб'єктів економіки за умов обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у різних соціально-економічних системах. Переваги вивчення дисципліни полягають у набутті ринково-економічного мислення студентів, з'ясуванні ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній економіці та вироблення вміння здійснювати економічний аналіз та практичні висновки.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння методами формування економічного складу мислення, певного світогляду, розуміння сутності і зв'язків між економічними процесами та явищами, забезпечує основи професійної економічної підготовки. Знання економічної теорії особливо необхідні в умовах економіки ринкового типу та демократичного суспільства для свідомого обґрунтованого вибору громадян у суспільному житті.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Карпеко Надія Миколаївна, старший викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет викладача кафедри.
E-mail	karpeko@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- Організаційно-економічні механізми державного регулювання розвитку загальної середньої освіти в Україні. - Формування сучасних стандартів освіти у сфері цивільного захисту
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід теоретикометодологічних питань управлінської діяльності;

	- значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 901. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем

Мета формування у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань в галузі суспільного виробництва, ринкової економіки, підприємництва, зовнішньоекономічних відносин. Вивчаючи дисципліну майбутній фахівець одержує орієнтацію щодо можливостей ефективної економічної поведінки в суспільстві і набутої професії.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова загальна
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90 год.
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20 год.
- практичні заняття (годин)	14 год.
- семінарські заняття (годин)	10 год.
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-

- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	46 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: вища та прикладна математика, історія економічних вчень.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02.
Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	К06.
Очікувані компетентності з дисципліни	аббревіатура
- здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси	

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1.1. Сучасна економіка та економічна наука.

Предмет економічної теорії. Методи пізнання економічних явищ. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії.

Тема 1.2. Суспільне виробництво, його фактори. Економічний зміст власності.

Сутність і цілі суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва. Ефективність виробництва, її сутність і показники. Економічний зміст власності. Сучасні тенденції розвитку відносин власності в Україні.

Тема 1.3. Товарне виробництво: товар і гроші.

Типи організації господарчих систем: натуральне і товарне. Теорії вартості, їх основні положення. Гроші як економічна категорія.

Тема 1.4. Ринок, його структура та функції.

Сутність ринку. Характерні риси ринку. Основні елементи ринку. Закон попиту. Крива попиту. Неценові детермінанти попиту. Ринкова ціна. Рівноважна ціна. Поняття ринкової інфраструктури, її найважливіші елементи.

Тема 1.5. Конкуренція та монополія.

Поняття товарної біржі. Фондова біржа. Українська фондова біржа. Сутність і види конкуренції. Монополія. Види монополістичних організацій.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Підприємство (фірма) – головний суб'єкт мікроекономіки.

Сутність підприємства. Види підприємств. Організаційно-правові форми господарювання. Витрати виробництва та їх види. Сутність, структура і функції цін. Рентабельність виробництва. Рентабельність продукції.

Тема 2.2. Вступ в макроекономіку. Основні макроекономічні показники. Циклічність економічного розвитку.

Етапи розвитку макроекономічної теорії. Основні макроекономічні показники. Суть відтворення і його види. Основні показники, що характеризують результати відтворення. Економічне зростання та його типи.

Тема 2.3. Макроекономічна нестабільність ринкової економіки: безробіття та інфляція. Необхідність державного регулювання.

Макроекономічна нестабільність. Інфляція, її визначення, види інфляції. Теоретичні основи державного регулювання ринкової економіки. Кредитно-грошова політика. Податкова політика.

Тема 2.4. Фінансово-кредитна система.

Суть і функції фінансів. Призначення фінансів. Державний бюджет. Структура державного бюджету. Державні витрати та дефіцит бюджету. Податки та податкова система. Історія розвитку вилучання податків.

Тема 2.5. Всесвітнє світове господарство. Міжнародні економічні відносини.

Сутність світового господарства. Особливості дії економічних законів у сфері виробництва й обігу. Інтернаціональні форми дії закону нерівномірності економічного розвитку. Входження України у світове господарство.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усьог о	у тому числі				
		лекції ї	практичні (семінарські) заняття	лабораторн і заняття (інші види занять)	самостійн а робота	модульна контрольн а робота
3- й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1. Сучасна економіка та економічна наука.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	-
Тема 1.2. Суспільне виробництво, його фактори. Економічний зміст власності.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	-
Тема 1.3. Товарне виробництво: товар і гроші.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	-
Тема 1.4. Ринок, його структура та функції.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	-

Тема 1.5. Конкуренція та монополія.	11 год.	2 год.	2 год.		5 год.	2 год.
Разом за модулем 1	45 год.	10 год.	10 год.	-	23 год.	2 год.
3- й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Підприємство (фірма) – головний суб'єкт мікроекономіки.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	-
Тема 2.2. Вступ в макроекономіку. Основні макроекономічні показники. Циклічність економічного розвитку.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	-
Тема 2.3. Макроекономічн а нестабільність ринкової економіки: безробіття та інфляція. Необхідність державного регулювання.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	-
Тема 2.4. Фінансово- кредитна система.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	-
Тема 2.5. Всесвітнє світове господарство. Міжнародні економічні відносини.	11 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	2 год.
Разом за модулем 2	45 год.	10 год.	10 год.	-	23 год.	2 год.

Разом	90 год.	20 год.	20 год.	-	46 год.	4 год.

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет економічної теорії. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії.	2 год.
2.	Сучасні тенденції розвитку відносин власності в Україні.	2 год.
3.	Теорії вартості, їх основні положення.	2 год.
4.	Державний бюджет. Структура державного бюджету.	2 год.
5.	Особливості дії економічних законів у сфері виробництва й обігу.	2 год.
	Разом	10 год.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Закон попиту. Крива попиту. Неценові детермінанти попиту.	2 год.
2.	Монополія. Види монополістичних організацій.	2 год.
3.	Рентабельність виробництва. Рентабельність продукції.	2 год.
4.	Макроекономічна нестабільність. Інфляція, її визначення, види інфляції.	2 год.
5.	Суть відтворення і його види. Основні показники, що характеризують результати відтворення.	2 год.
6.	Особливості дії економічних законів у сфері виробництва й обігу.	2 год.
7.	Кредитно-грошова політика. Податкова політика.	2 год.
	Разом	14 год.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Проаналізувати як утворюється прибуток на підприємстві, його види. Що відображає показник — рентабельність.
2. Обґрунтувати необхідність вилучення податків, їх роль та призначення. Функції податків.
3. Дати оцінку сутності і видів конкуренції.

4. Проаналізувати багатоманітність форм власності в сучасній економіці.
5. Обґрунтувати виникнення та еволюцію грошей як економічної категорії.
6. Дати оцінку характеристики сучасної економіки. В чому полягає головна проблема економіки.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в **НУЦЗ України** з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі індивідуальне опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, диференційного заліку (заліку), курсового проекту (роботи).

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	0	0
	семінарські та практичні заняття	5	5	25
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10	10
Разом за модуль 1				35
Модуль 2	лекції	5	0	0
	семінарські та практичні заняття	5	5	25
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10	10
Разом за модуль 2				35
Разом за поточний контроль				70
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
III. Підсумковий контроль Екземен				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному та семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – обидва питання розкриті в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

4 бали – обидва питання розкриті, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали – розкрито одне питання в повному обсязі, а друге питання розкрито частково, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки.

2 бали – обидва питання розкриті частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

1 бал - одне питання розкрито частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів) :

10 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

8-9 бали – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

5-7 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві

неточності;

3-4 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1-2 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Модуль 1.

1. Дати оцінку виникнення економічної науки. Визначити основні етапи її розвитку.
2. В чому полягає сутність класичної політичної економії як наукової школи в розвитку економічної науки?
3. Провести аналіз ролі ціни, як інструмента ринкової економіки.
4. Дати оцінку структури ринку. Визначити позитивні та негативні сторони ринку.
5. Проаналізувати виникнення економічної категорії —товар. Дати оцінку його властивостям.
6. Визначити характерні риси натурального господарства та його сутність
7. Проаналізувати ринкову інфраструктуру, її склад. Визначити роль яку відіграє ринкова інфраструктура у функціонуванні ринку.
8. Дати характеристику олігополії. Визначити необхідність реалізації державою антимонопольного законодавства.
9. Охарактеризувати суб'єкти та об'єкти ринкових відносин. Визначити функції ринку.
10. В чому полягає сутність кейнсіанства як напрямку розвитку економічної теорії. Визначити його сутність.
11. Дати оцінку сутності і видів конкуренції.

12. Визначити сутність грошей. Охарактеризувати історичні форми грошей.
13. Розкрити сутність закону попиту та пропозиції. Визначити нецінові фактори попиту і пропозиції.
14. Проаналізувати багатоманітність форм власності в сучасній економіці.
15. Охарактеризувати економічні потреби. Визначити рівні економічних потреб.
16. Дати характеристику економічних систем та їх еволюції.
17. Обґрунтувати виникнення та еволюцію грошей як економічної категорії.
18. Дати оцінку ринкової ціни. Обґрунтувати роль ціни, як інструмента ринкової економіки.
19. Визначити основні елементи ринку. Дати їх характеристику.
20. Дати оцінку та характеристику двоїстого характеру праці втіленої в товарі: конкретна та абстрактна праця.
21. Проаналізувати причини виникнення товарного виробництва. Етапи його розвитку.
22. Дати оцінку сутності конкуренції. Визначити основні види конкуренції.
23. Охарактеризувати натуральне господарство. Визначити характерні риси натурального господарства. Відмінність натурального господарства від товарного.
24. Проаналізувати основні елементи ринку дати їх оцінку.
25. Дати оцінку закону попиту та пропозиції. Визначити нецінові фактори попиту і пропозиції.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю №2

21. Дати оцінку соціально-економічного явища – інфляція. Розкрити її сутність. Проаналізувати види інфляції.
22. Обґрунтувати причини безробіття, проаналізувати його основні форми.
23. Дати оцінку фінансової системи. Визначити її складові частини.
24. Проаналізувати основні макроекономічні показники. Дати оцінку системи національних рахунків.

25. Проаналізувати як утворюється прибуток на підприємстві, його види. Що відображає показник —рентабельність.
26. Визначити чим обумовлена макроекономічна нестабільність: безробіття та інфляція.
27. Провести аналіз джерел формування держбюджету. Дати характеристику дефіциту бюджету.
28. Обґрунтувати необхідність вилучення податків, їх роль та призначення. Функції податків.
29. Проаналізувати етапи розвитку макроекономічної теорії. Дати характеристику цілей макроекономіки.
30. Обґрунтувати причини, які сприяли виникненню світового господарства.
31. В чому полягає сутність кейнсіанства як напрямку розвитку економічної теорії. Визначити його сутність.
32. Дати оцінку державному бюджету та його складових частин як основного грошового фонду держави.
33. Дати характеристику акціонерному товариству. Визначити особливості його утворення і функціонування.
34. Дати оцінку економічного росту та його типів. Обґрунтувати значення економічного росту для розвитку економіки.
35. Проаналізувати постійні, змінні, середні та граничні витрати їх вплив на величину прибутку.
36. Дати оцінку валового національного продукту. Охарактеризувати методи його вимірювання.
37. Охарактеризувати фінанси, їх сутність та функції. Обґрунтувати призначення фінансів. Визначити чим зумовлена циклічність економічного розвитку.
38. Обґрунтувати необхідність вилучення податків державою, їх роль та призначення. Проаналізувати які функції виконують податки.
39. Обґрунтувати циклічність економічного розвитку. Розкрити сутність фаз економічного циклу. Визначити типи криз виробництва.
40. Дати оцінку прибутку, його видів. Охарактеризувати рентабельність.
41. Обґрунтувати необхідність державного регулювання. Визначити форми державного регулювання.
42. Дати оцінку валовому національному продукту як основному макроекономічному показнику. Визначити методи його вимірювання.

43. Дати характеристику фінансової системи держави. Розкрити її складові частини.

24. Обґрунтувати сутність податків, їх роль та призначення. Визначити функції податків.

25. Дати визначення постійних, змінних, середніх та граничних витрат виробництва. Проаналізувати роль витрат у формуванні прибутку підприємства.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань(оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів).

10 балів – індивідуальна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

9-8 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

7-6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити 15 звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену.

Кожна відповідь на екзамені складається з трьох теоретичних питань. Питання оцінюються за повнотою відповіді. Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 20 балів):

18–20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

14–17 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10–13 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

5–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1–4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену :

1. Предмет економічної теорії. Основні функції економічної теорії.
2. Методи пізнання економічних явищ.
3. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії.
4. Сучасні економічні теорії: неокласицизм, неокейнсіанство. Теорія монетаризму: сутність, її представники.
5. Сутність і цілі суспільного виробництва. Суспільне виробництво та його структура.
6. Функції економічної теорії. Економічна політика.
7. Економічне мислення та його види.
8. Фактори та фази суспільного виробництва.
9. Екологічні обмеження суспільного виробництва.
10. Соціальна та економічна ефективність суспільного виробництва.
11. Продуктивність суспільного виробництва.
12. Суспільний продукт його види.
13. Сфери виробництва.
14. Поняття та види власності.
15. Економічний зміст власності. Суб'єкти та об'єкти власності.
16. Еволюція відносин власності. Багатоманітність форм власності.
17. Форми власності в народному господарстві України

18. Сутність ринку. Основні елементи ринку.
19. Сутність і види конкуренції.
20. Функції ринку.
21. Натуральне господарство та товарне виробництво.
22. Товар і його властивості.
23. Теорії вартості, їх основні положення.
24. Гроші як економічна категорія.
25. Виникнення, суть і функції грошей.
26. Види грошей.
27. Предмет макроекономіки. Специфіка макроекономіки.
28. Основні макроекономічні показники.
29. Макроекономічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття.
30. Валовий національний продукт.
31. Система національних рахунків (СНР).
32. Економічне зростання та його типи.
33. Суть і функції фінансів. Призначення фінансів.
34. Фінансова система. Основні функції фінансів.
35. Бюджетна система. Державний бюджет.
36. Податки та податкова система.
37. Джерела формування державного бюджету.
38. Доходи Державного бюджету України.
39. Види кредитів.
40. Міжнародні валютні системи.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бойчик, І. М. Економіка підприємств : Навч. посібн. / І.М. Бойчик, П.С. Харів, М.І. Хопчан . — Львів: Сполом, 1998 . — 212 с. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Гончарова, Т.А. Економіка підприємства : Методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи для слухачів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр" за напрямом підготовки 6.170202 "Охорона праці" / Т.А. Гончарова . — Х. : НУЦЗУ, 2014 . — 14 с. (бібліотека НУЦЗУ)
3. Економіка підприємства : Підручник / За ред ред. Л.Г. Мельника . — Суми : Університетська книга, 2004 . — 648 с. (бібліотека НУЦЗУ)
4. Економіка цивільного захисту : Підруч. / М.А. Куценко, М.М. Вітько, М.М. Корабльов та ін. — Черкаси : Видавець Ю.А. Чабаненко, 2006 . — 138 с. (бібліотека НУЦЗУ)
5. Заблоцький, Б. Ф. Економіка України / Б. Ф. Заблоцький, М. Ф. Кокошко, Смовженко Т. С. — Львів : Львівський банківський коледж Національного банку України, 1997 . — 580 с. (бібліотека НУЦЗУ)
6. Задоя, А. О. Основи економічної теорії: вправи для студентів : Навч. посіб. / А. О. Задоя, Ю. Є. Петруня . — К. : Знання, 1998 . — 117 с. (бібліотека НУЦЗУ)
7. Зубовський, В. М. Економіка підприємства : Опорний курс лекцій . — К. : Укр.-фін. ін-т менеджм. і бізнесу, 1999 . — 64 с. (бібліотека НУЦЗУ)
8. Мочерний, С.В. Основи економічної теорії : Навч. поб. / С.В. Мочерний, О.А. Устенко . — К. : Академія, 2005 . (Альма-матер) — 504 с. (бібліотека НУЦЗУ)
9. Конспект лекцій з дисципліни "Економіка цивільного захисту" / Уклад.: О. В. Альбоцій, Н.В. Григоренко . — Х. : АЦЗУ, 2005 . — 64 с. (бібліотека НУЦЗУ)
10. Маслоva, Т.Д. Маркетинг : Учеб. / Т.Д. Маслоva, С.Г. Божук, Л.Н. Ковалик . — СПб. : Питер, 2007 . — 400 с. (бібліотека НУЦЗУ)
11. Основи економічної теорії : У 2-х кн. : Підруч. / За ред. Ю. В. Ніколенко . — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Либідь, 1998 . — 272 с. (бібліотека НУЦЗУ)
12. Основи економічної теорії : Навч. поібник / К. Я. Петрова, М. М. Кім та ін. ; За заг. ред. К. Я. Петрової . — Харків : Ун-т внутр. справ, 1999 . — 182 с. (бібліотека НУЦЗУ)

13. Основи економічної теорії : Посіб. / В.О. Рибалкін, М.О. Хмелевський, Т.І. Біленко та ін. — К. : Видав. центр "Академія", 2003 . — 352 с. (бібліотека НУЦЗУ)
14. Основи економічної теорії : Підр. / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко . — Х. : Право, 2008 . — 448 с. (бібліотека НУЦЗУ)
15. Самуельсон, П. Економіка: Підручник . — Львів : Світ, 1993 . — 495 с. (бібліотека НУЦЗУ)
16. Фінансова діяльність підприємств : Підручник . — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Либідь, 2002 . — 384 с. (бібліотека НУЦЗУ)
17. Черевко, Г. В. Економіка природокористування : Навч. посібник / Г. В. Черевко, М. І. Яцків. — Львів : Світ, 1995. — 208 с. (бібліотека НУЦЗУ)¹⁴ .
- Чабан В.Й., Засанська С.В. Соціально-економічні основи охорони праці : навч. посіб. / В. Й. Чабан, С. В. Засанська; за ред. В. Й. Чабана. — Рівне : НУВГП, 2012. — 224 с

Розробник:

старший викладач викладач кафедри управління
та організації діяльності у сфері
цивільного захисту

Надія Карпеко